

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över förslag om reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi

Er beteckning: KN2024/02249

Allmänt

Länsstyrelsen i Västmanlands län är överlag positiv till de förslag på ändringar som presenteras i promemorian och instämmer i att det behövs mer tillsyn inom avfallsområdet. Det är positivt att avfallslagstiftningen moderniseras och förenklas genom att minska antalet nivåer som reglerna finns i samt att terminologin förtydligas.

Länsstyrelsen bedömer att föreslagna förändringar kommer att kräva ett stort behov av tillsynsvägledning och informationsinsatser, särskilt då förändringarna föreslås gälla från och med 2026.

Om föreslagna förändringar genomförs kommer Länsstyrelsen behöva ökad medelstillsättning för tillkommande arbetsuppgifter.

Nedan följer Länsstyrelsens inställning och synpunkter på delar av förslaget i sak.

4.3 Mer tillsyn på avfallsområdet nödvändig för rättvis konkurrens och bekämpning av illegal hantering

Länsstyrelsen delar bedömningen att tillsynen inom avfallsområdet är otillräcklig och kan leda till en snedvriden konkurrens samt skapa möjligheter för kriminella aktörer. Mot bakgrund av detta är Länsstyrelsen generellt positiv till att lagstiftningen tydliggörs och att ansvarsfördelningen mellan tillsynsmyndigheterna blir tydligare.

För att motverka illegal avfallshantering krävs både förebyggande insatser och en förstärkt tillsyn inom området. Länsstyrelsen anser dock inte att förslaget på centralisering av tillsynen till länsstyrelsenivå löser detta. De kommunala tillsynsmyndigheterna har stor lokalkännedom och kunskap om verksamheterna i kommunen, olika aktörer och förhållanden inom kommunen. Detta är viktiga kunskaper för att kunna bedriva en effektiv tillsyn över verksamheter med illegal avfallshantering. Flera kommunala tillsynsmyndigheter har utvecklat samverkan med lokalpoliser och trafikpoliser för att kunna bedriva tillsyn och utveckla arbetet mot illegal avfallshantering. Detta arbete behöver fortsätta och stärkas ytterligare. Avfallstransporter har länge varit ett område där det saknats tillräcklig tillsyn. Tillsyn har under de senaste åren påbörjats till följd av satsningarna och myndighetssamverkan enligt ovan.

Med kommunens lokalkännedom och ökade satsningar på att bedriva tillsyn av nationella avfallstransporter och illegal avfallshantering finns det en risk att tillsynsinsatserna och kvalitén minskar om länsstyrelserna ska ansvara för avfallstillsynen. Detta särskilt med tanke på de stora geografiska områden som länsstyrelserna ansvarar för.

6.2 Förändringar av länsstyrelsens och kommunens tillsynsansvar på avfallsområdet

Länsstyrelsen avstyrker lagförslag om att länsstyrelserna ska vara ensam tillsynsmyndighet över handlare, mäklare, yrkesmässiga insamlare av avfall och nationella avfallstransporter och anser att tillsynsansvaret bör ligga kvar på kommunerna. Länsstyrelsen anser dock att de fem länsstyrelser som har ansvar att utöva tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter bör ges ansvar att tillsammans med kommunerna utöva tillsyn över avfallstransporter nationellt (enligt förslag i redovisningen av regeringsuppdraget om Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet, Naturvårdsverket m.fl.). Nedan framgår skäl till detta ställningstagande.

Det är den kommunala tillsynsmyndigheten som har tillsyn av anmälningsskyldiga verksamheter och verksamheter som varken är anmälningsskyldiga eller tillståndsskyldiga, så kallade u-verksamheter. Exempel på sådana verksamheter är just avfallshandlare och mäklare, yrkesmässiga insamlare av avfall och företag som transporterar avfall. Dessa verksamheter är oftast små, men finns vanligtvis i alla kommuner. Avfallshantering kan också ske

på verksamheter som kommunen har tillsyn på utifrån andra delar av miljöbalken än avfallslagstiftningen. I de fallen skulle förändringen innebära att verksamhetsutövarna kan få ytterligare en tillsynsmyndighet, vilket kan skapa oklarheter. Kommunernas lokalkännedom och tidigare nämnda kompetenser gällande förhållanden i kommunen är av stor vikt för att upptäcka dessa verksamheter och särskilt verksamheter som medvetet håller sig utanför gällande regelverk. Den kommunala tillsynsmyndigheten är ofta ute på tillsyn i industriområden i olika ärenden och har därför möjlighet att se förändringar och upptäcka verksamheter. Verksamheter som inte själva anmäler eller ansöker om tillstånd till länsstyrelsen skulle länsstyrelsen ha svårt att upptäcka. Detta skulle kunna leda till en än mer snedvriden konkurrens inom avfallsområdet.

I samband med tillsyn över gränsöverskridande avfallstransporter kan även nationella transporter med brister påträffas och därför bör länsstyrelserna ha befogenheter att i sådana fall även besluta i dessa ärenden.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Johan Sterte med miljöskyddshandläggare Erik Johannesson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vikarierande länsråd Stefan Renlund och avdelningschef natur och miljö Åsa Halldorf medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

Kn.cks@regeringskansliet.se